

Juurvilja kasvatus on tasuv ainult kõrgete saakide puhul.

õp. agr. Th. Pool.

Selle eeldused — tugev väe- tus ja õige harimine.

Piimakarjapidamise arenemisega käsikäes käib meil enamikus ka juurvilja pindala kasv. Põhjuseid selleks on mitu: mida kõrgemad toodangud, seda enam vajavad piimalehmad kontsentreeritud sööta. Talvistest söötadest on loomasöödajuurikad kartuli kõrval need, mille varal meie jõusööta kõige enam saame kokku hoida. Juurvili on edasi mahlakas sööt, mis mõjub hästi söötmiselundeile, soodustades kuivade söötade seedimist. Lõpuks võimaldavad loomasöödajuurikad ka kõige suuremaid saake söötühikuis hektarilt võrreldes teiste põldviljadega. Sellena on neil eriline tähendus väiketalundeis, aidates kaasa äraelamiseks perekonnal väikesel maa-alal. — Juurvili on sobivaks söödaks ka sigadele — eriti sugusigadele, millised omavad meil püsivalt ikka suurema tähenduse käsikäes peekonsigade kasvatus arenguga.

Põhja-Eestis, kus maapõhi kartuli kasvata-
miseks eriti soodne, võib suurelt osalt — ehk
tükati ka täiesti — loomasöödajuurikate aset
loomasöödaks kartul täita. Lõuna-Eesti raske-
mail mail, kuid osalt ka Põhja-Eestis tõmbavad
selle vastu mullastiku olud kartulikasvatusele
kitsamad piirid, andes loomasöödajuurikaile
palju suurema osatähtsuse.

Et juurvili loomasöödana tasuks, peab ta odav olema.

Talus piimakarja pidamine eeldab meile sellist loomasöötade tarvitamist, mille tootmiskulud on odavad. Eriti maksab see praeguse aja kohta, mil on langenud ilmaturul tublisti piimahinnad ja mil piimakilogrammist piimaühinguist saadakse ainult 7—8 senti. Nii piimahindade kui ka meie jõusööda hindades arvestades ei tohiks eeltuleval suvel üle 8—9 sendi s.-ü. (13—14 senti puud) maksta, kui põllumees oma töövaeva eest tasu soovib saada, ehk palgalist tööjõudu kasutades juurvilja pealt ligi ei taha maksta. Nagu läinud suvel Talumajandusnõuande Büroo poolt teostatud uurimine loomasöödajuurikate tootmiskulude suhtes näitab, oleme meie sellest kahjuks praegu veel kaugel. Keskmiselt on selle uuringu andmeil juurvili meil läinud maksma 14 sendini söötühik ehk 22 senti puud.

Päapõhjused selleks on väikesed saagid ja kallis harimine.

Juurvilja hektari kasvatus kulud kokku (arvestades ka maarenti, laudasõnnikut ja üldkulusid) lähevad meil maksma ligikaudu 500 krooni. Juurika saak sellevastu oli nimetatud talundeis läbisegi kõigest 33.500 kg. ümber juurikaid, ehk ühes lehtedega 3400—3500 s.-ü. See on küll juba märksa kõrgem, kui riigi keskmine statistika keskbüroo andmeil, mis oli 1929. a. 24.000 kg. ümber hektarilt. Kuid tasuta juurika põllu suhtes ikkagi madal. Samad uuringu andmed näitavad, et juurvilja kasvatada maksab ainult siis, kui ta saak ulatab üle 50.000 kg. hektarilt (ehk 3300 puuda tiinult).

Siis saame juba s. ü. alla 10 sendi. Meie teame aga ka, et meie juurvilja kasvatus alal võistlejad talupidajad on saanud mitte ainult 50.000 kg., vaid 60—70.000 ja isegi 100.000 kg. suuruseid saake hektarilt.

Millest on tingitud sarnane juurvilja kallis omahind?

Ka sellele saame vastuse, jälgides meie juurvilja kasvatuse kulude andmeid. Neist näeme, et kaks kululiiki on määrava tähendusega juurvilja kasvatamisel üldse. Need on:

- 1) tööjõu kulutus ja 2) väetus.

Meil ei osata juurikaid veel ei harida, ega ka väetada.

Juurikamaa harimiseks, eriti juurikate puhastamiseks vajatakse palju aega. Nii kuulub meie juurikate umbrohust puhastamiseks 300—500 töötundi hektarile; Taanis aga kõigest 170—200 töötundi. Kokku vajatakse meil juurviljaväljal 800—1200 inimtöötundi; Taanis — 450 kuni 500; Rootsis — 600 t. hektarile. Töö on aga seejuures meil veel halb.

Õige juurikamaa harimine peab algama juba sügisel. Sügisel varakult tuleb maa künda, kui ka laudusõnnik panna, et maa käärima ja umbrohud idanema pääseksid. See võimaldaks varajast juurikakülvi kevadel — mis tähtis eriti kaalikaile ja peetidele, mis pikema kasvuajaga. — Varane külv kaitseb paremini taime kahjuritest ja võimaldab harvendustöid lõpule viia enne heinaaega.

Et ühtlast, ilma tühikuteta juurvilja põldu saada, ei tohi seemnega liiga kitsi olla: naeril ja kaalikail tarvitada 4—6 kg., peedil 12—15 kg. seemet hektarile (ehk sama palju naelu R. vakamaale). Juurvilja hoolitsemise kohta kasvu ajal tuleb silmas pidada järgmist korda:

- 1) Reavahed võimalikult hobusega (plaanedi ehk siiliga) harida. Läbiajamist igakord toimida, kui umbrohtu tärkab ehk maa paatub. Muld juurviljaväljal olgu alati kohe ja puhas.
- 2) Harvendada aegsasti — niipea kui esimesed pärislehed juurikataimedel ilmuvad.

- 3) Harvendamist ja juurikataimede vahede puhastamist kõblaga teha, mitte kitkuda.
- 4) Parajad taimevahed reas jätta, millised on peedil 20 sm. (8"), naeril 20—30 sm. (8—12") ja kaalikal 30—35 sm. (12—14").
- 5) Kätte õppida harvendamise õige tehnika, et see kiirelt toimuks (vähemalt 150—200 mtr. tunnis).

Parimat õpetust juurvilja kasvatuse alal võib saada vilunud juurvilja kasvatajate-naabrite juurest kui ka juurvilja harimise kursuseilt.

Teine asi, mis meie juurviljakasvatajail lonkab, on — väetus.

Juurvili, andes suuri saake, võtab ka maast palju toitesoole. Nii sisaldavad näiteks 50.000 kg. hektari saagid kilogrammides:

	kaalit	vosvorhapet	lämmastikku
turnipsil	145	40	90
peetidel	140	30	90
kaalikail	175	55	105

See vastab:

- 3½—4 koti 40% kaalisoolale
- 2—2½ „ superfosfaadile
- 6—7 „ salpeetri sisaldavusele.

Taim ei saa imet teha, ta peab vajalikke toitesoole maast leidma. Kui neid seal tarvilisel määral aga ei leidu, siis peab neid kunstväetis-tes juurde antama. Väetiskatsete andmeid lehit-sedes selgub, et siingi enamikus patustatakse: ei anta kunstväetisi vajalikul määral.

Tihti on väetus üldse nõrk. Veel sagedamini on ta aga puudulik mõne üksiku väetusaine pool-est. Antakse vaid laudasõnnikut või superfosfaati jne.

Juurvili, kui tahame temalt saada suuri saake, vajab nii hästi tugevat, kui ka igakül-get täisväetist kaali, vosvorhappe ja lämmastiku näol. Ainult kõigi toitesooladega juurvilja väe-

tades pääsevad need mõjule. Ühekülgne väetis on pillamine, sest taim mõne väetisaine puudusel ei saa ka antud väetisi ära kasutada.

Õige juurvilja väetuse aluseks on laudasõnnik 30—40.000 kg. hektarile (ehk 1800—2400 pd. tiinule.), millele lisaks antud kunstväetisi:

kaalisoola 40%	2—2½ kotti
superfosfaati	2—3 „
lämmastikväetisi	200—300 kg.

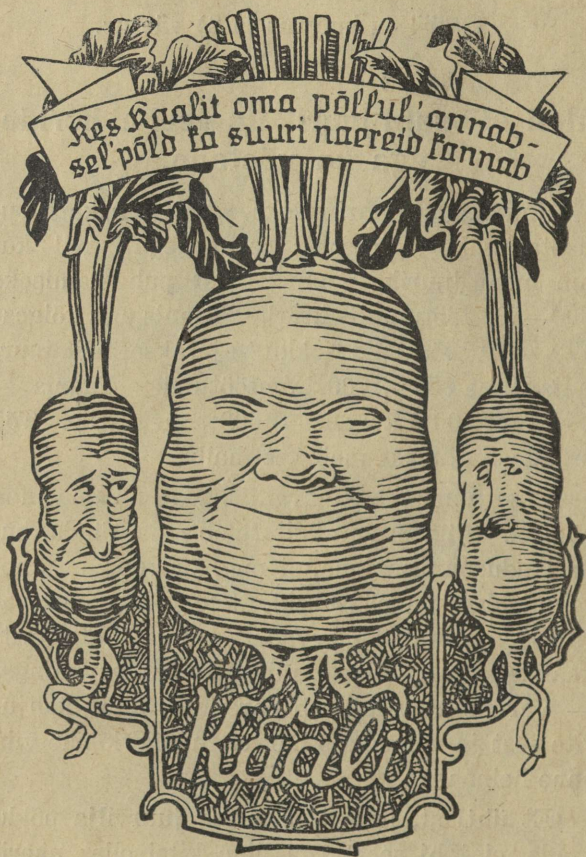
Kui soovitakse õige kõrgeid saake, tuleb väetisnorme veelgi tõsta.

Ka uuringu andmeis näeme, et juurvilja madalam söötühiku hind on seotud tugeva ja igakülgse väetusega.

Kuid väetamisel peab silmas pidama seda tõsiasja, et nagu üks väetisaine, nii ka väetamine üksi ei taga veel suuri juurvilja saake. Kõik kasvutegurid peavad kooskõlas olema. Saagi suuruse määrab õieti see tegur, mis on miinimumis.

Korralikuma piimakarja pidamise juures, kui tahetakse kogu mahlaka sööda tarvet talvel katta juurviljaga, vajatakse 1 hekt. juurviljamaad 10—12 lüpsilehma kohta ehk üks kümnendik hektari ühe lüpsilehma kohta. Kuid eelpool ettetoodud põhjuseil võiksime kõigile põllumeestele anda järgmise praktilise nõuande: juurvilja kasvatada esialgu vähemal pindalal, seda tugevasti, igakülgsest väetades ja hästi harides. Ainult kui juurvilja kasvatuse oskus käes on — suured juurvilja saagid kindlustatud — maksab juurvilja pindala laiendamisele asuda.

Siis võib aga ka olla kindel, et juurvili tõesti tasub.

Kes kaalit oma põllul' annab -
sel' põld ka suuri naereid kannab

Kaali